

Τίτλος Διπλωματικής Εργασίας

Η ανάπτυξη της Συναισθηματικής Νοημοσύνης των συμμετεχόντων στις Σχολές Γονέων

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια:
Τσιρογιαννίδου Ευδοξία

Επόπτης: Πλατσίδου Μ. – Επίκουρη Καθηγήτρια
Β' Βαθμολογητής: Παπαβασιλείου-Αλεξίου Ι.- Λέκτορας

Συναισθηματική Νοημοσύνη

- Μια μορφή κοινωνικής νοημοσύνης, η οποία περιλαμβάνει την ικανότητα να κατανοεί κανείς τα συναισθήματα τόσο τα δικά του όσο και των άλλων ανθρώπων, να κάνει λεπτές διακρίσεις ανάμεσα στα διάφορα συναισθήματα, και να χρησιμοποιεί αυτές τις πληροφορίες ώστε να καθοδηγεί αναλόγως τις σκέψεις και τις πράξεις του (Mayer & Salovey, 1993, σ. 433).
- Λόγοι ύπαρξης πληθώρας προγραμμάτων ανάπτυξης ΣΝ:
- **Οφέλη υψηλής ΣΝ**- επιτυχία στην εκπαίδευση και την εργασία, καλή σωματική και ψυχική υγεία, καλές διαπροσωπικές σχέσεις
- **Εξελικτικό πρότυπο ΣΝ**- μπορεί να αναπτυχθεί μέσω εκπαίδευσης και εμπειριών μέχρι την 5^η δεκαετία της ζωής

Σχολές Γονέων (α)

Στόχος τους είναι η ενημέρωση και εκπαίδευση των γονέων σε θέματα που αφορούν:

- στη **βελτίωση της επικοινωνίας** ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας και της επικοινωνίας των γονέων με το σχολείο
- στην **ανάπτυξη συναισθηματικών δεξιοτήτων** των γονέων, όπως αυτές της ενσυναίσθησης και της ενθάρρυνσης
- στη **βελτίωση των γνώσεων** των γονέων σχετικά με τις ψυχικές, κοινωνικές, πνευματικές και άλλες ανάγκες των παιδιών σε κάθε στάδιο ανάπτυξής τους
- στη βελτίωση των γνώσεων των γονέων ως προς κάποια ειδικά θέματα (εξαρτησιογόνες ουσίες, μαθησιακές δυσκολίες κα.)

Σχολές Γονέων (β)

- Τρόπος λειτουργίας

- Ομάδες γονέων 10-15 ατόμων
- Συνάντηση 1,5 ώρας/βδομάδα
- Διάρκεια προγράμματος: 8-25 συναντήσεις
- Συντονισμός ομάδων: ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί
- Βιωματική μέθοδος προσέγγισης

- Έρευνες στην Ελλάδα:

1. Μπεχράκη (2002)- Δήμος Περάματος
2. Γιούργη & Παππά (2007)- Σχολές Γονέων του Πανελληνίου Συνδέσμου Σ.Γ.

Σκοποί της έρευνας

1. Η διερεύνηση των ατομικών διαφορών ως προς το επίπεδο της ΣΝ, της ενσυναίσθησης, της κατανόησης των αναγκών του παιδιού από το γονέα και της επικοινωνίας μεταξύ τους
2. Η μελέτη της πιθανής βελτίωσης της ΣΝ και της ενσυναίσθησης των γονέων ως αποτέλεσμα της συμμετοχής τους στις Σχολές Γονέων
3. Η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας του θεσμού των Σχολών Γονέων ως προς την κατανόηση των αναγκών των παιδιών από τους γονείς και την μεταξύ τους επικοινωνία

Μεθοδολογία έρευνας (α)

Ερευνητικός Σχεδιασμός

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε **δύο χρονικές στιγμές** - Χρόνος I και Χρόνος II- **στο ίδιο δείγμα** του πληθυσμού - γονείς που συμμετέχουν σε Σχολές Γονέων του Δήμου Καλαμαριάς.

Μοντέλο Σχεδιασμού:

μέτρηση ΠΡΙΝ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ - μέτρηση ΜΕΤΑ

Χρόνος I (μέτρηση πριν): Δεκέμβριος

Χρόνος II (μέτρηση μετά): 15 Απριλίου- 15 Μαΐου

Μεθοδολογία έρευνας (β)

Συμμετέχοντες

	Χρόνος I (97 συμμετέχοντες)	Χρόνος II (45 συμμετέχοντες)
Φύλο	93 γυναίκες	42 γυναίκες
Ηλικία	30 - 63 ετών (Μ.Ο. = 44.12)	30 - 54 ετών (Μ.Ο. = 43.56)
Αριθμός Παιδιών	1 - 4 (Μ.Ο. = 1.95)	1 - 4 (Μ.Ο. = 2.02)
Έτη παρακολούθησης Σχολών Γονέων	1 - 10 (Μ.Ο. =3.65)	1 - 10 (Μ.Ο. = 4.08)

Μεθοδολογία έρευνας (γ)

Συμμετέχοντες

		Χρόνος I	Χρόνος II
		Ποσοστό %	
Οικογενειακή Κατάσταση	Έγγαμοι	86,6	93,3
	Άγγαμοι- Μόνοι	13,4	6,7
Μορφωτικό Επίπεδο (Σπουδές)	Βασικές	44,3	44,4
	Μεταλυκειακές	55,7	55,6
1 ^η χρονιά παρακολούθησης Σχολών Γονέων;	Ναι	44,3	42,2
	Όχι	55,7	57,8

Μεθοδολογία έρευνας (δ)

Ερευνητικά Εργαλεία

1. Μέτρηση της Συναισθηματικής Νοημοσύνης

Trait Emotional Intelligence Questionnaire- Short Form (TEI-Que-SF) των Petrides, Perez και Furnham (2003)

- 30 προτάσεις - κλίμακα Likert 7 σημείων
- **Ενδεικτικές προτάσεις:**
 - *Γενικά, έχω επίγνωση των συναισθημάτων που νιώθω.*
 - *Πιστεύω ότι γενικά τα πράγματα θα εξελιχθούν καλά στη ζωή μου.*
 - *Γενικά, είμαι ικανός να αντιμετωπίσω το άγχος.*

Μεθοδολογία έρευνας (ε)

2. Μέτρηση της Ενσυναίσθησης

Η διάσταση «ανάληψη της προοπτικής του άλλου» (perspective taking) της Κλίμακας Διαπροσωπικής Ανταπόκρισης (Interpersonal Reactivity Index) του Davis (1980, 1983)

- 6 προτάσεις - κλίμακα Likert 7 σημείων
- **Ενδεικτικές προτάσεις:**
 - *Πριν κριτικάρω κάποιον προσπαθώ να φανταστώ πως θα αισθανόμουν εγώ στη θέση του.*
 - *Εάν είμαι βέβαιος/η ότι έχω δίκιο σε κάτι, δε χάνω το χρόνο μου ακούγοντας τα επιχειρήματα των άλλων.*

Μεθοδολογία Έρευνας (στ)

3. Μέτρηση της Κατανόησης & της Επικοινωνίας Γονέα-Παιδιού

Αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο

- 16 προτάσεις – κλίμακα Likert 5 σημείων
- **Ενδεικτικές προτάσεις:**
 - *Κατανοώ την ανάγκη του παιδιού μου να δέχεται και να δίνει τρυφερότητα και αγάπη.*
 - *Το παιδί μου μου μιλάει συχνά για ότι το απασχολεί.*
 - *Δε μπορώ να διαχειριστώ με άνεση μια κρίση που δημιουργείται στο σπίτι.*
 - *Ενθαρρύνω τη λήψη πρωτοβουλιών από το παιδί μου.*

Αποτελέσματα (α)

Έρευνα 1 (Χρόνος I, 97 συμμετέχοντες)

1. Έλεγχος αξιοπιστίας των τριών κλιμάκων

Κλίμακα	Cronbach's Alpha
Συναισθηματική Νοημοσύνη	.784
Ενσυναίσθηση	.698
Κατανόηση - Επικοινωνία	.722

2. **Ανάλυση Παραγόντων:** και οι τρεις κλίμακες είναι μονοπαραγοντικές

3. **Ανάλυση Διακύμανσης:** δεν υπάρχουν ατομικές διαφορές

Αποτελέσματα (β)

Έρευνα 2 (Χρόνος ΙΙ, 45 συμμετέχοντες)

1. **Υπολογισμός των συνολικών σκορ** για καθεμιά από τις τρεις κλίμακες

Κλίμακα	Μ.Ο. Χρόνου Ι	Μ.Ο. Χρόνου ΙΙ
Συναισθηματική Νοημοσύνη	4,03	4,80
Ενσυναίσθηση	4,45	5,10
Κατανόηση - Επικοινωνία	4,17	4,23

2. **Έλεγχος μέσω των όρων** σε εξαρτημένα κατά ζεύγη δείγματα
Στατιστικά Σημαντικές Αυξήσεις:

- στην κλίμακα ΣΝ
- στην κλίμακα ενσυναίσθησης

Αποτελέσματα ^(γ)

3. **Ανάλυση Γραμμικής Παλινδρόμησης** κατά βήματα με σκοπό την πρόβλεψη της Κατανόησης- Επικοινωνίας Γονέα-Παιδιού

	Χρόνος I	Χρόνος II
<i>Ανεξάρτητες Μεταβλητές</i>	<i>Εξαρτημένη Μεταβλητή: Κατανόηση - Επικοινωνία</i>	
Ενσυναίσθηση	$R^2 = 17,2 \%$	$R^2 = 25,4 \%$
Συναισθημ. Νοημοσύνη	-	$R^2 = 37,5 \%$

Συμπεράσματα (α)

- Η **πλειοψηφία** των συμμετεχόντων στις Σχολές Γονέων είναι **γυναίκες**.
- Η **μονοπαραγοντική δομή της κλίμακας ΣΝ** είναι σύμφωνη με την άποψη των Petrides, Perez και Furnham (2003) για την σύντομη εκδοχή του ερωτηματολογίου τους.
- Ενδιαφέρον το εύρημα ότι **δεν υπάρχουν ατομικές διαφορές** στα επίπεδα ΣΝ, Ενσυναίσθησης και Κατανόησης-Επικοινωνίας γονέα-παιδιού. Στη βιβλιογραφία, πολλοί ερευνητές (Brackett et al., 2006; Brackett, Mayer & Warner, 2004; Petrides & Furnham, 2000) έχουν βρει διαφορές ως προς το φύλο. Στην παρούσα έρευνα το ποσοστό των αντρών ήταν εξαιρετικά χαμηλό για να μελετηθεί κάτι τέτοιο.

Συμπεράσματα ^(β)

- Αξιοπερίεργο το γεγονός ότι *δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των ετών παρακολούθησης του θεσμού με το επίπεδο της ΣΝ, της Ενσυναίσθησης και της Κατανόησης- Επικοινωνίας γονέα-παιδιού.*
- *Οι Σχολές Γονέων επιφέρουν βελτίωση στη ΣΝ και την Ενσυναίσθηση των συμμετεχόντων σε αυτές, όπως προκύπτει από τον έλεγχο των μέσων όρων.*

Συμπεράσματα ^(γ)

- Κατά το Χρόνο ΙΙ, το επίπεδο της Κατανόησης & της Επικοινωνίας γονέα-παιδιού μπορεί να προβλεφθεί σε υψηλό βαθμό (62,9%) από το επίπεδο της ΣΝ και της Ενσυναίσθησης.

Αυτό σημαίνει ότι μέσω της ανάπτυξης της ΣΝ των γονέων, **οι Σχολές Γονέων πετυχαίνουν το σκοπό τους**, δηλαδή τη βελτίωση της επικοινωνίας ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας και τη βελτίωση των γνώσεων των γονέων σχετικά με τις ανάγκες των παιδιών τους.

Περιορισμοί της παρούσας έρευνας & προτάσεις για μελλοντική έρευνα

1. **Περιορισμός:** Μικρός αριθμός υποκειμένων που συμμετείχαν, ο οποίος οφειλόταν στη μεγάλη χρονική διάρκεια της έρευνας (μείωση της τάξης του 50 % από το Χρόνο I στο Χρόνο II)

Πρόταση: Έρευνα σε περισσότερους δήμους ή τις Σχολές Γονέων του Ι.Δ.Ε.Κ.Ε.

2. **Περιορισμός:** Χρήση μόνο κλιμάκων αυτοαναφορών, δηλαδή μέτρηση μόνο της αντιλαμβανόμενης συναισθηματικής νοημοσύνης και ενσυναίσθησης

Πρόταση: Αξιοποίηση και αντικειμενικών μεθόδων μέτρησης

**Ευχαριστώ
για την προσοχή σας!**